

REPORT OF THE STATE LIBRARY OF TASMANIA.
Annual report of the Tasmanian Library
Board.
Hobart, State Library of Tasmania.
1(1944)-

(19.) 1961/1962. 1962. 9 p.

STATE LIBRARY OF TASMANIA

19th Annual Report of the
TASMANIAN LIBRARY BOARD

A State Library of Tasmania (Tasmania Állami Könyvtára) 1962. június 30-ával záruló évről számol be 19. évi jelentésében. Ebben az évben készült el a könyvtár új épülete s így ennek az öröndetes eseménynek jegyében foglalja össze a könyvtár vezetője az említésre érdemes mozzanatokot.

Az Állami Könyvtár szive a felvilágosító osztály, amelynek neve az új épületbe való átköltöztetés alkalmával felvilágosító és kutatási osztállyá bővült. Ezzel is kifejezésre kívánták juttatni, hogy fel-

adatának súlypontja a kutatómunka előmozdítására esik. A segédkönyvtár hiányainak pótlásán felül főként a folyóiratok számának növelését tartották szem előtt. "Thermofax" másolóberendezés útján több mint 4000 folyóiratcikk másolatát küldték meg félév alatt az érdeklődőknek. Ez az osztály - mint a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolítója - állandó kölcsönviszonyban áll az Egyetemi Könyvtárral. Ezenfelül - az előző év 11 kölcsönzésével szemben - az 1961/1962. év során 41 könyvet kölcsönzött Ausztrália többi államába.

A külső szolgáltatások osztályának felállítására csak a közelmúltban került sor. Az osztály fő feladata - a községi könyvtárak szaporításával párhuzamosan - a vidéki könyvtári hálózat kiépítése s így az Állami Könyvtárra eddig nehezedő teher csökkentése. A fejlesztés legfőbb akadálya a szakképzett könyvtárosokban és a helyiségekben való hiány. Ez az osztály az 1961/1962. év során - a külső hálózat és a könyvbusz-szolgálat igénybevételével - felnőtteknek összesen 935 636, gyermekeknek pedig 518 810 könyvet kölcsönzött. Ez az előző évvel szemben 31,3 % illetve 6,1 % gyarapodást jelent.

A könyvvállomány azonban - a mutatkozó szükséglethez viszonyítva -

nem fejlődik kellő mértékben. A községi könyvtárak útján kölcsönözhető, felnőtteknek szóló könyvek száma mindössze 144 452 kötetre rug, ami az elmúlt évhez képest csak 3,6 %-os gyarapodást jelent; a gyermek-könyvek állománya pedig - az elhasznált könyvek kényszerű selejtezése folytán - csak 103 295 kötet, ami az előző évhez viszonyítva még némi visszaesést is jelent.

Érdekes új szolgáltatást is rendszeresített ez az osztály: az egyik kórházban és az egyik börtönben fiókkönyvtárat létesített. A kórházban a könyvek külön helyiségben vannak elhelyezve. Itt egy kórházi tisztviselő adja ki a könyveket, betegeknek és orvosi, illetve ápolószemélyzetnek egyaránt. A börtönben, a börtön műhelyében készült ládákban vannak a könyvek elhelyezve; a könyveket foglyok kezelik, a könyvtárosok legnagyobb meglepedésére. Az átlagosan 180 létszámú börtönből 160 fogoly kölcsönöz rendszeresen könyveket. Szombatonként az Állami Könyvtár egy férfikönyvtárosa meglátogatja a börtönt s megbeszéli a foglyokkal a kölcsönzésre vonatkozó kívánságaikat. Sokan közülük vizsgákra készülnek, mások mesterséget tanulnak, - így a kért könyvek jórésze (55 %) ismeretterjesztő könyvekre esik. Olykor gyanút keltő, különös kívánság is elhangzik: egyik fogoly a "léghajózás"-ra vonatkozó kézikönyvet szeretett volna kikölcsönözni.

Második könyvbusz üzembe helyezésére is sor került az elmúlt év során. Az 1. sz. könyvbusz 126 864 könyvet kölcsönzött ki az 1961/1962. évben, ami az előző év teljesítményével szemben 42 %-os gyarapodást jelent. Egy-egy körútján ez a busz 700 könyvet osztott szét. Az új könyvbusznak hármas a feladata:

- 1/ az első busz tehermentesítése,
- 2/ a könyvkölcsönzés kiterjesztése a főváros környékén levő aggodonára,
- 3/ új községek bekapcsolása a szolgáltatásba.

A kézirat-tárnak az új épületbe való átköltözésével felszabadult a régi helyiség, ez most a különféle minisztériumok kiselejtezett irattári anyagának elhelyezésére fog szolgálni. Így az idővel történeti értéket nyerő dokumentumanyag nem megy veszendőbe. Egyébként az Állami Könyvtár egyik tisztviselője az egyetem történeti tanszékének képviselőjével sorba járja Tasmánia azon helyeit és régi családjait, ahol a szigetállam történeti multjára vonatkozó dokumentumok lappangása feltételezhető, hogy azokat a kéziratár számára megszeresse.

A gyarapítási és katalogizáló osztály az elmúlt év során 40 964 könyvet katalogizált.

A dokumentumfilm-tár és zeneműtár forgalmáról szóló rész bizonyos mérvű visszaeséről számol be. A televízió elterjedése következtében lényegesen csökkent az egyéni dokumentumfilm-kölcsönzők száma. Ennek ellensúlyozására az osztálynak erős propagandával a klubok, szervezetek, iskolák és kormányhivatalok által való film-kölcsönzések számát sikerült növelnie. Így az összes filmkölcsönzés az előző év 11 474 kölcsönzésével szemben 14 587-re ugrott, s ami még fontosabb eredmény: a filmeket végignéző személyek száma 257 000-ról 413 000-re ugrott.

A hanglemez-kölcsönzések számában kis visszaesés tapasztalható: az 1961/1962. évi kölcsönzés 14 038, az 1960/1961 évi 14 177-tel szemben. Most a nevelő értékű hanglemezek vásárlására fektetik a súlyt: főként hanglemezre felvett szindarabok, költemények és olyan zeneművek beszerzését tűzték ki célul, amelyek az egyetemi hallgatók tanulmányainak kiegészítésére szolgálnak.

A hóbarti Városi Könyvtár is az Állami Könyvtár igazgatása alatt áll. Ebben - a televízió nagy mérvű térhódítása ellenére - 370 939-re nőtt a könyvkölcsönzések összes száma (256 639 felnőtt-, 63 700 gyermek-, 50 600 könyvbusz-kölcsönzés), ami 11.397-tel több az előző évinél.

A könyvkötészet 13 210 kötetet kötött be s 24 199 könyvet látott el plasztik védőborítékkal.

A Könyvtáros Szövetség az 1961. évben 18 könyvtáros jelöltnek adott ki diplomát.

A statisztikai adatokat tartalmazó 5 táblázat érdekesebb adatai:

a/ az Állami Könyvtár, a városi és vidéki könyvtárak által kölcsönzött könyvek, zeneművek, filmek és hanglemezek száma:

1961/1962	1960/1961	1959/1960
2 373 000 db	2 069 893 db	1 923 611 db

b/ a fenti könyvtárak teljes könyvállománya

1959	1960	1961	1962
335 756 db	354 523 db	379 876 db	389 035 db

c/ a fenti könyvtárak gyarapodása, illetve kiselejtezett anyaga

1961. márc. 31-i állomány	gyarapodás	selejtezés	1962. márc. 31. állomány
379 876 db	36 290 db	27 131 db	389 035 db

RECENZIÓK

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI KUTATÁS PROBLÉMÁJA AZ USA-BAN

GOLDHOR, Herbert: A plea for a program of research in librarianship. = ALA B. 56. vol. 1962. 1. no. 44-46. p.

Egy könyvtártudományi kutatási terv létrehozása iránti kérelem.

Majdnem minden valamely szakmai érdeklődést keltő kérdésről összeállított bizottsági jelentés azt tartja,

hogy kívánatos a kérdéses terület ténybeli vizsgálata. Az ipar, a kormányzat és a többi szakmák megtanulták és bebizonyították, hogy ha hatékony kutatást akarunk elérni, akkor tervszerű programokra van szükség. A kutatás magában foglalja a tények és számszerűségek vizsgálatát és egy tervszerűen végrehajtott program keretében magában foglalná olyan fajta statisztikai adatok összeállítását és kiadását is, amelyeket általában csak egy ízben, korlátozott területen gyűjtenek össze, továbbá a szervezés és a szolgáltatások tanulmányozását és a tiszta kutatást, megvizsgálva a két változó közötti viszonyt.

A lehetséges témák kutatóit megtalálhatnánk a könyvtárosiskolák doktori fokozatra készülő hallgatói, az US Office of Education Könyvtárosztálya, az állami könyvtárak és az állami módszertani központok könyvtárosai között, továbbá az ALA-ban és a regionális és állami könyvtárosszövetségekben. A Könyvtárosztály kiadja ugyan a Library Research in Progress (Folyamatban lévő könyvtári kutatások) c. tájékoztatót, de ez nem eléggé átfogó. Még ki kell dolgozni a könyvtártudományi kutatások módszerét, biztosítani kell az eredmények közlését és a kutatások megfelelő kritikáját.

A KÖNYVTÁROS ÉS ÉPÍTÉSZ KAPCSOLATA DÁNLIÁBAN

THOMSEN, Carl: L'architecte et le bibliothécaire. = B.Unesco Bibl. 16. vol. 1962. 3. no. 146-151. p. Illusztr. Az építész és a könyvtáros.

Néhány általános utmutatás olyan könyvtárosoknak, akik új könyvtár-épületet akarnak építtetni. A vállalkozás sikere az építtető képviselői, az építész és a könyvtáros közötti legszorosabb együttműködésen múlik.

Általánosságban ismerteti az eljárásokat. A cikk zárórészében előbb leírja a Dán Könyvtári Felügyelőség azon tagjának munkáját, aki könyvtárépítési ügyekben tanácsot ad a törvényhatóságoknak. Bár nincs törvényes beavatkozási joga, tanácsait mégis rendszerint elfogadják, mert tapasztalatai súlyt adnak a véleményének és mert a Felügyelőség jóváhagyása a feltétele annak, hogy megkaphassák a Dániában egyébként igen bonyolult módon szerezhető építkezési segílyt. Ezután leírja a könyvtárépítési szabványok bizottságának munkáját (amelyet néhány évvel ezelőtt a dán Oktatásügyi Minisztérium állított fel), amelyben építészek és könyvtárosok egyaránt részt vesznek. Első jelentése: Könyvtárépítési szabványok és tervek. (1. köt. 1958.) A kisvárosi könyvtárak építési szabványait tartalmazza. Ki fognak adni még egy jelentést, amely a nagyobb városok könyvtárai és a területi központi könyvtárak számára fog szabványokat megállapítani. Minden esetben tekintetbe veszik a bővítés és a fejlesztés lehetőségeit. A szabványosításnak az a célja, hogy a kölcsönös tapasztalatokat felhasználják az ésszerűtlen és hosszú távon gazdaságtalan megoldások kiküszöbölésére, anélkül, hogy teljes egyformaságot teremtenének, vagy megakadályoznák a náluk az alkotó kezdeményezést.

A GENFI KÖNYVTÁROSISKOLA

L'école de bibliothécaires de Genève et son développement. = Nachr. VSB. u. SVD. 38. Jg. 1962. 1. no. 1-6. p.
A genfi könyvtárosiskola és fejlődése.

A Társadalomtudományok Iskolájának 1918 óta van egy szekciója "levelezők, titkárok, könyvtárosok és könyvkereskedők" számára. A tanfolyam gyakorlati könyvtártanból, bibliográfiából és könyvtörténetből állt, amelyekhez 1922-ben a könyvtárigazgatás csatlakozott.

1947-ben egyes korábbi hallgatók reformokat javasoltak, ezek végrehajtására bizottság alakult és a könyvtárosiskola függetlenné vált a Társadalomtudományok Iskolájától. Pénzügyi eszközök híján a diákok számát 15-re korlátozták, a tanárok rész munkaidőben oktatnak. Az új tanterv a következőkből áll:

- 1/ könyvtártan;
- 2/ általános kulturális ismeretek.

Utóbbit a cikk védelmébe veszi, mivel a cél az, hogy a hallgatókat mindenféle könyvtártípus számára előkészítsék. Részletesen ismerteti a tárgyakat.

A gyakorlati munkát három-négy könyvtárban végzik. Nagyobb a képzett könyvtárosok iránti kereslet, mint a kínálat, ennek oka főleg a hosszú tanulmányi idő és az alacsony fizetés. Próbálkoztak idősebb hallgatók számára tartott rövidebb kurzusokkal is.

AZ AMERIKAI KÖNYVTÁREGYESÜLET AJÁNLO KÖNYVJEGYZÉKE AZ EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI KÖNYVTÁRAK SZÁMÁRA

American Library Association plans publication of book selection journal for college and university libraries. = CLR Recent Develop. 1963. 103. no. 1-3. lev.

Az egyetemi és főiskolai könyvtárak állománygyarapítási munkáját megkönnyítő kurrens, részben recenziókat is tartalmazó ajánló könyvjegyzék kiadását kezdi meg az ALA.

A Council on Library Resources 150 000 dolláros segéllyel támogatja az ALA azon tervét, hogy új folyóirat közreadásával kívánja a főiskolai és egyetemi könyvtárak könyvkijelölő munkáját előmozdítani.

Az új folyóirat a Charles B. Shaw: A list of books for college libraries 1931-ben kiadott alapjegyzéke s az ezt követően közzétett 1931-1938. évi, illetve 1940. évi pótkötet szellemében elsősorban a 30 000 dolláros, vagy ennél kevesebb könyvvásárlási kerettel bíró főiskolai könyvtárak igényeit fogja szem előtt tartani.

Évenként 10 000 - 15 000 könyv számbavételét tervezik s ebből mintegy 2000-3000 könyv ismertetését fogják közzétenni. Egyelőre csak angol nyelvű munkák nyilvántartására kerül sor. A folyóirat közzététele gépelt kartonokról, zsindelyes eljárással történik. Ez az eljárás nemcsak meggyorsítja a kiadás műveletét, hanem alkalmas eszközt nyújt egyuttal a kumulációk és tárgymutatók elkészítéséhez is. (BZ)

A CHILEI ORSZÁGOS TÁJÉKOZTATÓ ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

Centro Nacional de Informacion y Documentacion (CENID). = LC Informa. B.22. vol. 1963. 24. no. 280. lev.

A chilei Országos Tájékoztató és Dokumentációs Központ.

A CENID-et (Centro Nacional de Información y Documentación - Országos Tájékoztató és Dokumentációs Központ, Santiago, Chile) 1962-ben hozta létre a chilei egyetemek rektorainak tanácsa. Az intézet a bel- és külföldi tudományos és műszaki tájékoztatói források nemzeti központja, a kutatók érdekében koordinálja az egyetemek

szolgáltatásait, segítséget nyújt az egyetemeknek könyvtáraik munkájának javításában. Jelenleg a következő nyilvántartások, ill. tájékoztatók állnak benne rendelkezésre:

1. Tudományos és műszaki folyóiratok központi katalógusa.
2. Tájékoztató a chilei egyetemek tudományos és műszaki kutatásairól.
3. Tájékoztató a chilei könyvtárakról és szolgáltatásaikról.
4. Tájékoztató a külföldi cseréről.
5. Ismertető a külföldi tájékoztató szolgálatokról és munkájukról. (LK)

EGYESÜLT KÖNYVTÁR ÉS MŰVELŐDÉSI OTTHON A LENGYELORSZÁGI BOCHNIÁBAN

F 2890 BIELAWSKA, Maria: Kartki z historii jednej Biblioteki Domu Kultury. [Wyd.] Krakowski Dom Kultury. Kraków, [19]63. [1], 38 lev. 30 cm. Soksz. Képek a bochniai Könyvtár és Művelődési Otthon történetéből.

Szerző, a 12 000 lakosu Bochnia nevű lengyel járási székhely járási- és városi könyvtárának vezetője, 1946 óta dolgozik a könyvtárban. A székhelyen 4 általános és 4 közép-

iskola van; mezőgazdasági jellegű járás, sóbányával és kerámia-kisipari üzemmel. A városka lakosainak jelentős része (5000 ember) jár más helységekre (főleg Krakóba) munkára. Bochniának igen sok és jelentős kulturális hagyománya van.

Igen nehéz és hősi harcokat vívó könyvtáros-kollektiva hozta létre - sokszor a hatóságok támogatását nélkülözve, vagy éppen ezektől akadályoztatva - először az egységes járási- és városi könyvtárakat, majd az egységes "Könyvtár és Művelődési Otthon"-t.

Ez az egyesítés nem rendeleti uton, hanem az elmúlt több mint másfél évtized alatt végbement céltudatos munka eredményeképpen jött létre. A bochniai könyvtárosokat - és később a művelődésügy irányító dolgozóit is - a népművelési munka egységének gondolata vezérelte a közös Könyvtár és Művelődési Otthon megszervezésében; ez az egység azonban az egyes művelődési területek (könyvtár, színjátszó csoport, irodalmi kör stb.) különböző jellegének, eszközeinek következetes felismerésén és respektálásán alapult.

A Könyvtártudományi Szakkönyvtárban (F 2890 számon) levő nyers forditás minden gyengesége ellenére érdekes és tanulságos olvasmány.

RYDBERG, Jan: Maskindokumentation. = T. Dok. 19. érg. 1963. 3. no. 33-38. p. Gépi dokumentálás.

Az áradatszerűen növekvő irodalom számbavételének különféle eszközeit mutatja be a szerző. Ismer-

teti a "descriptor"-okon nyugvó gépi dokumentálás elvét. - A Svéd Nemzetvédelmi Kutató Intézet által alkalmazott rendszer részletes ismertetését adja. Ebben IBM 1401 adatfeldolgozó berendezést alkalmaznak 10 000 - 50 000 dokumentum tömörített tájékoztatási anyagának mágneses szalagon történő tárolására. A tömörített tájékoztatási anyag a következő adatokat tartalmazza: szerző, kiadás helye, cím, a descriptor kód-száma, kivonat és dokumentum-mutató. A mágneses szalag végig-vizsgálása egészen 8 descriptorig terjedő bármely kívánt kombináció keresése esetén kb. 5 percet vesz igénybe, a tömörített tájékoztatást gépelve kapja az irodalomkereső. A cikk a descriptorok megvalósításának kérdésével és a descriptor-jegyzék összeállításának módjával fejeződik be. (BZ)

A TIZEDES OSZTÁLYOZÁS

ALKALMAS AZ ATOMENERGIA-DOKUMENTÁCIÓ TERÜLETÉN IS

LISKOWSKY, Oscar: Kernenergie-Dokumentation und DK. = DK-Mitteilungen. 7. Jg. 1962. 2. no. 5-7. p.

Atomenergia-dokumentáció és a Tizedes Osztályozás.

Téves az a nézet, amely szerint az atomenergiával kapcsolatos irodalom tizedes osztályozása több

módszertani problémát vet fel, mint a többi rendszerek. A polémia nem az ETO ellen irányul, hanem maga az osztályozás megkísérlése ellen. Az atomenergia beillesztése a gyakorlati realitások fennálló rendjébe nem az ETO elszigetelt problémája, hanem az a probléma, hogy gondolkodásunkat hozzá kell igazítani az ujonnan felfedezett vagy kitalált tények rendszerezéséhez.

A kritikai értékelés hiányát mutatja annak feltételezése, hogy a nehézségek csökkennének, ha az ETO helyett valamely más rendszert alkalmaznánk. Az 1955. évi első genfi atomenergiái kongresszus után Németországban komolyan megvitatták, hogy nemzeti vagy nemzetközi rendszert vezessenek-e be az atomenergia osztályozására. A következő rendszerek kínálóztak:

1/ az új francia koordinált rendszer; 2/ az US Atomenergia Bizottság (Atomic Energy Commission) gyakorlati rendszere, amely 12.000 tárgyszón a-

lapul; 3/ a Harwell-ben használt, akkor még alosztásokkal csak szórványosan ellátott ETO, amelyet 1958-ban a zürichi Műszaki Főiskola azonban már kifejlesztett és háromnyelvű indexszel látott el.

A juelichi Atomkísérleti Intézet központi könyvtára az USAEC rendszert fogadta el, ez azonban nem felelt meg a Nuclear Science Abstracts "általános" rész számára, amely az atomenergia gazdasági, jogi, politikai és adminisztratív kérdéseivel foglalkozik.

Mivel időközben az 539,1 és 621.039 szakokat kifejlesztették, nyilvánvaló lett, hogy az ETO jól alkalmazható az atomtudomány egészére. Most már minden részletet kielégítően lehet osztályozni mind a NSA rendszerével, mind az ETO-val. Az atomreaktorok sok alkatrésze a közönséges gépekkel azonos, ezért a szakozónak feltétlenül jól kell ismernie az ETO 5 és 6 főosztályainak egészét. Ezzel el lehet kerülni a speciális atomtechnikai számok képzését olyan esetekben, amikor a már meglévő jelzetek logikusan alkalmazhatók. Az atomtudomány egyre növekvő kapcsolataival a biológiával, orvostudománnyal, csillagászat, asztrofizikával, energiafejlesztéssel, szállítással, a polgári, büntető és katonai joggal, továbbá behatolása a vallás, filozófia, etika stb. területére a speciális szakrendszer ellen és az egyetemes osztályozási rendszer mellett szólnak.

KRISTÁLYOK

A DOKUMENTÁCIÓ SZOLGÁLATÁBAN

Carson Laboratories to investigate possibilities of information storage, retrieval offered by "crystal color center" phenomenon. = CLR Recent Develop. 1963. 106. no. 1-2. p.

A Carson Laboratórium megbízása a "kristály szinközpont"-jelenség által nyújtott lehetőségek adattárolás és visszakeresés céljaira való felhasználásának kivizsgálására.

51 274 dollár segílyt adott a Council on Library Resources egy laboratóriumnak annak kivizsgálására, milyen lehetőségek rejlenek tájékoztatási anyag tárolására és visszakeresésére egyes kristályok külön-

leges optikai sajátágainak hasznosításában. -

A "kristály szinközpont"-jelenség egyes kristályok azon képességén alapszik, hogy a látható spektrumba eső különleges sugárzások hatására színüket változtatják. Az ilyen kristályok egyes "központjai" megfelelő intenzitású és hullámhosszu fénysugarakkal való megvilágítás hatására elszíntelenednek, illetve újból visszanyerik színüket. Ezt a színváltást olyan pontossággal lehet végbeinni, hogy a hatásnak kitétt "központokat" tartalmazó területek nem sok-

kal nagyobb kiterjedésűek, mint maga a hatást kiváltó fénysugár hullámhossza, tehát egy mikron.

Igy egy köbcentiméternyi kristály adattároló kapacitása elméletileg elég negyed millió könyv szövegében elraktározott tájékoztatási anyag befogadására.

A vizsgálat során azt kívánják megállapítani, milyen kapacitással rendelkeznek a különféle kristályok különféle anyagnak, így nyomtatott lapoknak, mikrokártyáknak, különféle nyomtatott képeknek tárolására, továbbá milyen a tárolás tartóssága és milyenek a tárolt anyag visszakeresésének ("kiolvasásának") lehetőségei. (BZ)

AZ AMERIKAI NATIONAL SCIENCE FOUNDATION NÖVELI FORDITÓI TEVÉKENYSÉGÉT

FEINSTEIN, Paul S. : Translation activities of the Foreign Science Information Program. = Spec. Libr. 53. vol. 1962. 1. no. 26-29. p.

A Külföldi Tudományos Tájékoztatási Program fordítói tevékenysége.

A National Science Foundation

(Nemzeti Tudományos Alap) által

finanszírozott programnak az a célja, hogy előmozdítsa a tudományos

tájékoztatás kétirányú áramlását az amerikai és a külföldi tudósok között. 40 szovjet folyóiratot teljes egészében, 8 másikat szelektálva fordítanak. Összefoglalásokat készítenek az egyes szakterületeken folyó kutató munkáról.

Konferenciát rendeztek, amelyen az előadások Kina tudományos helyzetével foglalkoztak. Mindezek eredményeképpen különféle szakterületeket az ediginél alaposabban tanulmányoznak. A Japán Országgyűlési Könyvtárral együttműködve fordításban kiadják a japán folyóiratok repertóriumát (Japanese Periodicals Index). Megállapodásokat kötöttek az Izraelből, Lengyelországból és Jugoszláviából eredő tudományos anyagok fordításainak megszerzésére. Hasonló programokat indítanak Indiában, az Egyesült Arab Köztársaságban és két vagy három nagyobb latin-amerikai országban is.

BIRÓSÁGI DÖNTÉSEK GÉPI INDEXELÉSE

American Bar Foundation announces receipt of grant to assist study of automated indexing of court decisions. = CLR Recent Develop. 1963. 105. no. 1-2. p.

Az American Bar Foundation (Amerikai Ügyvédi Kamarai Alapítvány) segélyt fogadott el bírósági döntések automatikus mutatózási lehetőségeinek kutatására.

(4.48)

(10.29)

Az American Bar Foundation (a ma-

gyarban kb. Amerikai Ügyvédi Kamarai Alapítványnak felel meg) 35 000 dollár

segélyt kapott a Council on Library Resources-től a bírósági döntések automatikus mutatózásának vizsgálatához. A

vizsgálat célja annak megállapítása, hogyan lehet teljesen automatikus uton a

mágneses szalagra rögzítendő több mint 5000 bírósági döntésről számológéppel készülő döntvénytár anyagát mutatózni.

A vizsgálat első szakasza, a mágneses szalagra való felvétel eszközlése. Ehhez különleges számológép-programok készülnek, hogy velük a döntvényeket szó-gyakoriságok, párhuzamosan való előfordulások és asszociációkon nyugvó statisztikai eljárások útján elemezzék. A kísérletek útján nyert eredményeket az ügyvédek és jogtudósok által a hagyományos módon készült kontrol-kutatás eredményeivel fogják egybevetni.

Az első kísérletek befejezését 1963 végére várják. Remélik, hogy a vizsgálat eredményeit - esetleg szükségessé váló módosításokkal - a természettudományok, a társadalomtudományok és a humán tudományok terén is fel lehet majd használni. (BZ)

MOST
JELENT
MEG

SÁLLAI István - VARGHA Balázs
A szabadpolcos közművelődési könyvtár.
[Közresz. az Országos Széchényi
Könyvtár] Könyvtártudományi és Módszer-
tani Központ. Bp. 1963. 199 l., 4 t. 11-
lustr. 20 cm.
Soksz.
027.022:022.44(439) (083.15)

Sallai István - Vargha Balázs

A SZADPOLCOS KÖZMŰVELŐDÉSI
KÖNYVTÁR

KAPHATÓ A
KÖNYVTÁROSOK
BOLTJÁBAN

Budapest VI, Népköztársaság u. 16.

ÁRA 10 Ft

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI
ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

1963

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI ÉS DOKUMENTÁCIÓS TANÁCS 1963. NOVEMBER 20-ÁN TARTOTT ÜLÉSE

A gyűlés napirendjén a történelemtudományi kutatás és oktatás szakkönyvtári ellátottságának vizsgálatára létrehozott bizottság összefoglaló jelentése volt.

Az OKDT tanácsára a Művelődésügyi Minisztérium 77416/62. számú utasításával a történelemtudományi kutatás és oktatás szakkönyvtári ellátottságával kapcsolatos kérdések vizsgálatára különbizottságot hozott létre. A Bizottság feladata a gyűjtőkörü elhatárolásból adódó problémák és nehézségek tartalmi, elemző vizsgálata, az átfedések és fehér foltok felderítése volt. A feltárt helyzet alapján javaslatot kellett tennie a gyűjtőkörü rendezésre s ennek kapcsán - a szükségletek és lehetőségek józan mérlegelése alapján - a hiányosságok megszüntetésére. A Tanács plénuma megállapította, hogy helyes volt a terület szakembereinek konzultálása. Sajnálatos, hogy a Bizottság munkájához a könyvtárraktól nem kapta meg a kellő támogatást.

Az OKDT elfogadta azt a javaslatot, hogy az egyetemes történeti irodalom gyűjtését több könyvtárra kell bízni. Ennek megfelelően a gyűjtőkörü rendezés a következő:

- az ókori történeti szakirodalmat a MTA Könyvtára;
- a középkor és újkor szakirodalmát a Budapesti Egyetemi Könyvtár;
- a legújabb kor szakirodalmát az Országgyűlési Könyvtár gyűjti.

Az OKDT elfogadta továbbá a jelentésben foglalt egyéb határozati javaslatokat, a többi között:

el kell érni, hogy hivatali feladatként történész szakember végezze mindennél a beszerzésre való kijelölést;

az érdekelt gyűjtőkörü könyvtáraknak az eddigieknél szorosabb kooperációt kell teremteniök. E célból állandó bizottságnak kell működni;

a MTA Történettudományi Intézet Könyvtára korszerű, jól összeállított kézikönyvtár felállítására törekedjék. Az egyetemes történelem általános jellegű folyóiratainak a többi könyvtárral történő ésszerű megosztás után a teljesség igényével történő gyűjtése elsőrendű feladat. Arra kell törekedni, hogy a könyvtárak valamelyikében minden jelentős forráspublikáció ill. folyóirat meglegyen;

az orientalisztikai gyűjtés kérdését az illetékes akadémiai kutatócsoporttal együttesen az állandó bizottság későbbiekben tisztázza.

Az elhangzott vita alapján az elnöki összefoglaló megállapította, hogy a gyűjtőkörök tisztázása elsősorban a jövőre vonatkoztatva jelent szabályozást, más probléma a visszamenőleges rendezés. Az állománytestek áthelyezése később dönthető el. Az országos szakkönyvtáraknak nem az az elsőrendű feladatuk, hogy minden dokumentum meglegyen állományukban, hanem az, hogy tájékoztató szolgálatukat építsék ki. A dokumentáció sem épülhet kizárólag saját anyagra, kooperációs alapon kell végezni.

A plénum elfogadta a kooperáció biztosítására létesítendő bizottság tagjait:

- elnök: Almási János - ELTE Legújabbkori Egyetemes Történeti Tanszéke
- Benda Kálmán - MTA Történettudományi Intézete
- Kenéz Ernő - MTA Könyvtára
- titkár: Kovács Gyula - ELTE kari könyvtára
- Pap Márta - MTA Történettudományi Intézet Könyvtára
- Tóth András - ELTE Könyvtára
- Waldapfel Eszter - OPK
- Zolnay Vilmosné - Országgyűlési Könyvtár.